

Mondjunk nemet az erőszakra!

A *nők elleni erőszak megszüntetésének világnapja* elnevezésű emléknapot a nők elleni erőszak felszámolásáért küzdő aktivisták már 1981 óta minden évben **november 25-én** tartják. E napon ölték meg a Mirabal nővéreket – a Dominikai Köztársaság emberi jogi aktivistáit – Rafael Trujillo dominikai diktátor parancsára.

A nők ellen világszerte követnek el nemi erőszakot, családon belüli erőszakot és az erőszak egyéb formáit. Az ENSZ közgyűlése 1999. december 17. óta nyilvánította ezt a napot a nők elleni erőszak megszüntetésének nemzetközi napjává. Az ENSZ felkérte a kormányokat és nemzetközi szervezeteket, hogy ezen a napon figyelemfelhívásul szervezzenek programokat.

A világon megrendezésre kerülő 16 Akciónap elnevezésű kampány, 1991 óta számos civilszervezet, intézmény és magánszemély csatlakozásával jön létre évről-évre. A kezdeményezés kiemeli: a nők elleni erőszak súlyos emberi jogi jogsértés, amely többek között az áldozatok életét, méltóságát, testi épségét, egészségét és biztonságát sérti és veszélyezteti.

Óriási lelki teher az erőszak, melynek súlya akár az áldozatok egész életét végigkíséri. Az emberi jogok – mint pl. a méltósághoz, élethez, a szabadsághoz és a biztonsághoz való jog – minden ember elidegeníthetetlen alapvető joga. A családon belüli erőszak jelensége, illetve az erőszakot elszenvető és elkövető megítélése körüli tévhitek és előítéletek sokszor megnehezítik a megelőzést és a beavatkozást. Az erőszak nem velünk született, hanem tanult és választható viselkedés, éppen ezért társadalmi probléma ennek kezelése. Mindannyiunk felelőssége, hogy a következő generációk számára egyértelművé tegyük, az erőszak elfogadhatatlan, bárki is követi el.

Az erőszak fajtái

Nők elleni erőszaknak nevezünk minden olyan erőszakot, amely a személy *nemi hovatartozása miatt* történhet és történik meg valakivel. A legjellegzetesebb példái:

- Szóbeli (verbális) erőszak

A nő lekicsinylése, sértegetése, gúnyolódás, nevetségessé tevés (például a nő külseje, vallása vagy faji hovatartozása miatt), bántalmazással, veréssel való fenyegetés, gyerekek elvételével, öngyilkossággal való fenyegetés.

▪ *Lelki erőszak*

Az alapvető érzelmi igények és szükségletek megtagadása, barátoktól, munkától, családtól, kedvenc foglalatosságoktól való elszigetelés vagy eltiltás. Féltékenység, nő önbizalmának módszeres lerombolása, elzárkózás a problémák közös megbeszélésétől, nő állandó hibáztatása, értéktárgyainak összetörése, tárgyak összetörése/dobálása/csapkodása, fegyverrel való fenyegetőzés, félelmet keltő viselkedés (dühödt nézés, üvöltés), támadó faggatózás, életveszélyes/ijesztő autóvezetés, telefon és egyéb kommunikációs csatornák lezárása, telefonon való állandó ellenőrzés, nő zsebeinek/táskájának átkutatása.

▪ *Testi (fizikai) erőszak*

Lökdösés, pofozás, fojtogatás, haj húzása/kitépése, ököllel/eszközzel való ütés, rugdosás, harapás, rázás, égetés, fegyverrel (késsel, löfegyverrel, nehéz tárgyakkal) való fenyegetés vagy bántás, alapvető testi igények és szükségletek megtagadása (éheztetés, szomjaztatás, alvásmegvonás, ürítkezés kontrollálása), bezárás, kizárás, megkötözés és mozgásszabadság korlátozása.

▪ *Szexuális erőszak*

Nem kívánt szexuális tevékenységre való kényszerítés, nemi erőszak, szexszel való fájdalomkózos vagy megalázás, tárggyal való nemi erőszak, intim testrészek bántalmazása, másokkal való közösülésre/prostitúcióra kényszerítés, reprodukív jogok korlátozása: fogamzásgátlás akadályozása vagy kényszerítése, terhességre vagy abortuszra kényszerítés.

▪ *Gazdasági erőszak*

Anyagi függésben tartás, munkáról való lebeszélés vagy eltiltás, nő fizetésének elsajátítása, mindennapi kiadások megkérdőjelezése és fillérre való elszámoltatása, közös néven működő céggel való sakkban tartás/zsarolás.

Tények és tévhitek

A családon belüli erőszakról a köztudatban élő tévhitek elosztatása munkánk egyik legalapvetőbb része, mivel e tévhitek sokszor megbénítják mind az áldozatok segítségkérését, mind az ismerősök és az intézmények beavatkozását. E tévhitek csaknem kivétel nélkül az áldozatot teszik felelőssé a bántalmazó erőszakos viselkedéséért. A valóság azonban ennek igen ritkán felel meg: az elkövetőt ismerősei és tágabb családja sokszor “rendes”, “jóraláló” embernek ismeri, ezért ha az áldozatok beszélni kezdenek, gyakran senki sem hisz nekik. Tovább nehezíti az áldozatok helyzetét, hogy nemegyszer maga az elkövető is a nő viselkedésével indokolja a bántalmazást. Az erőszak megtörésének első lépése, hogy a felelősséget arra helyezzük, akit illet – az elkövetőre.

ELBIR
Elektronikus Lakossági Bűnmegelőzési Információs Rendszer

A nő bántalmazása kapcsán a családban élő gyermekek is megsínylik az erőszakot, ha az elkövető közvetlenül nem is bántja a gyermekeket, ők akkor is sérülnek, az anya bántalmazása lerombolja biztonságérzetüket, illetve elsajátítják az erőszakos viselkedésmintákat és ezt adják majd tovább.

Mindannyiunk célja, hogy hatékony módszereket dolgozzunk ki pszichológusok, mentálhigiénés szakemberek segítségével, és igen korán, már az iskolákban el kell kezdeni a prevenciós munkát. Már Magyarországon is több társadalmi szervezet foglalkozik az erőszak áldozataival. Könyvekkel, tanácsokkal, esetleg jogi képviseléssel segítenek azokon, akik egyedül nem találják a kiutat. Az első lépést azonban az áldozatnak kell megtennie, fel kell ismernie, hogy bajban van. Az áldozatok önbizalmát, önbecsülését, önértékelését növelni kell, és olyan közösségi programokat kell létrehozni, ahol vissza tudnak találni önmagukhoz.

Amennyiben ismernek olyan nőt, akiről úgy vélik, hogy családon belüli erőszak áldozata, feltétlenül hívják fel a figyelmét arra, hogy a hatóságok, valamint több, a nők jogaiért küzdő szervezet is tud segítséget, tájékoztatást nyújtani, így például

- a Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen Egyesület (NANE), tel.: 06/80-505-101 (segélyvonal szerda kivételével naponta 18-22 óráig);
- az ESZTER Alapítvány az Erőszakos Szexuális Támadást Elszenvedettek Rehabilitációjára;
- a Patent Egyesület, tel.: 36/70-252-5254 (jogsegélyszolgálat szerdánként 16-18 és csütörtökön 10-12 óra között).

**Pest Megyei Rendőr-főkapitányság
Bűnmegelőzési Osztály**

**PEST MEGYEI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
BŰNMEGELŐZÉSI OSZTÁLY**

1133 Budapest, Pozsonyi út 56. ☒: 1557 Budapest, Pf. 20. ☎: 237-4345; BM: 21-794, fax: 21-797, e-mail: elbir@pest.police.hu